

MIJN NAAM IS EMILIA DEL VALLE

Van Isabel Allende zijn bij Wereldbibliotheek verschenen

Het huis met de geesten

Liefde en schaduw

Eva Luna

Het goud van Tomás Vargas

Het oneindige plan

Paula

Afrodite

Fortuna's dochter

Portret in sepia

De stad van de wilde goden

Herinnering aan mijn Chili

Het rijk van de gouden draak

Het woud van de pygmeeën

Zorro

Inés, vrouw van mijn hart

De som der dagen

Het eiland onder de zee

Het negende schrift van Maya

Ripper

De Japanse minnaar

De winter voorbij

Bloemblad van zee

Wat wij willen

Violeta

De wind kent mijn naam

Isabel Allende

Mijn naam is Emilia del Valle

Vertaald uit het Spaans
door Rikkie Degenaar

Wereldbibliotheek

Eerste druk mei 2025
Tweede druk mei 2025 (gebonden)
Derde druk juli 2025

Gepubliceerd in samenwerking met Sebes & Bisseling Literary
Agency namens Writers House, LLC.

Oorspronkelijke titel *Mi nombre es Emilia del Valle*
© 2025 Isabel Allende / Penguin Random House Grupo Editorial,
Barcelona
© 2025 Nederlandse vertaling Rikkie Degenaar / Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden.
Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is
uitdrukkelijk niet toegestaan.
*All rights are reserved, including those for text and data mining,
AI training and similar technologies.*

Omslagontwerp Elena Giavaldi
Illustratie omslag © David de las Heras
Omslagbewerking bij Barbara
Foto auteur © Lori Barra

NUR 302
ISBN 9789028453852
ISBN 9789028453869 (e-book)
ISBN 9789028453890 (audiobook)
www.wereldbibliotheek.nl



Voor Juan Allende, mijn bloedbroeder

DEEL EEN

De dag dat ik zeven jaar werd, op 14 april 1873, trok mijn moeder, Molly Walsh, me mijn zondagse kleren aan en nam me mee naar Union Square om een foto van me te laten maken, de enige die bestaat uit mijn kindertijd. Ik sta naast een harp, met het verbijsterde gezicht van een gehangene omdat ik minutenlang mijn adem in had moeten houden voor een zwarte kist en ik was geschrokken van de steekvlam die de lamp had veroorzaakt. Het geval wil dat ik geen enkel instrument kan bespelen, de harp was een van de stoffige toneelaccessoires van de studio, samen met zuilen van papier-maché, Chinese vazen en een opgezet paard.

De fotograaf was een besnord mannetje van Hollandse afkomst, die sinds de periode van de goudkoorts van zijn beroep had kunnen bestaan. In die tijd lieten de mijnwerkers, die van de bergen naar beneden kwamen om hun goudklompjes in bewaring te geven aan de banken van San Francisco, een foto maken om naar hun bijna vergeten familie te sturen. Toen er van het goud niet meer over was dan de herinnering, bestond de clientèle van de studio uit deftige mensen die poseerden voor de eeuwigheid. Wij behoorden niet tot die categorie, maar mijn moeder had zo haar eigen redenen om een foto van haar dochter te laten maken. Uit principe, meer dan uit noodzaak, steggelde ze met de kunstenaar over de prijs. Voor zover ik weet heeft ze nooit iets

gekocht zonder zichzelf het genoegen te gunnen korting te vragen.

‘Nu we toch hier zijn, gaan we naar het hoofd van Joaquín Murieta kijken,’ zei ze, toen we uit de studio van de Hollander kwamen.

Aan de andere kant van het plein, naast de ingang van de Chinese wijk, kocht ze een kaneelbroodje voor me en voerde me daarna mee naar een ongezonde kroeg. We betaalden de toegang en liepen een lange gang door naar het achterste gedeelte van het café, waar een ongure kerel een zwaar gordijn ophief om ons binnen te laten in een door kerkkaarsen verlichte ruimte met lugubere draperieën. Achterin stond een met zwarte lappen bedekte tafel met daarop twee grote glazen stopflessen. De rest van de inrichting herinner ik me niet, want ik was verlamd van schrik. Terwijl ik me bevend van angst met twee handen vastklemde aan mijn moeders rok, leek zij euforisch. In de eerste stopfles zweefde een menselijke hand in een gelige vloeistof en in de tweede bevond zich het hoofd van een man, met dichtgenaaide oogleden, opgetrokken lippen, ontblote tanden en rechtopstaand haar.

‘Joaquín Murieta was een bandiet. Net als je vader. Zo komen bandieten meestal aan hun eind,’ zei mijn moeder.

Het spreekt vanzelf dat ik die nacht last had van vreselijke nachtmerries. Ik was koortsig, maar mijn moeder vond het nooit nodig, tenzij iemand leegbloedde, om in te grijpen. De volgende dag, met dezelfde jurk en dezelfde rottige rijglaarsjes aan die ik al twee jaar droeg en die me veel te krap zaten, haalden we de foto op en wandelden naar het chique gedeelte van San Francisco, een buurt waar ik tot dan toe nog nooit een voet had gezet. Geplaveide straten kronkelden tegen de heuvels op, met aan weerszijden statige huizen met rozentuinen en keurig gesnoeide struiken, met koetsiers in

livrei en glanzende paarden, en nergens een bedelaar te kennen.

Mijn bestaan speelde zich af in het Mission District, in de veelkleurige, veeltalige menigte immigranten uit Duitsland, Ierland en Italië, verder woonden er Mexicanen, voor wie Californië altijd al hun thuis was geweest, en een aanzienlijke groep Chilenen die tijdens de goudkoorts van 1849 waren gekomen en nu, tientallen jaren later, nog net zo arm waren als toen ze emigreerden. Niks geen goud. Als ze al iets vonden in de mijnen in de bergen, werd het ze door de blanken die later kwamen, afgenomen. Veel Chilenen keerden terug naar hun land, zonder een cent maar met prachtige verhalen om te vertellen, anderen bleven echter omdat de terugreis lang en kostbaar was. In The Mission hadden we fabrieken, werkplaatsen, afval, zwerfhonden, magere ezels, lijnen vol wasgoed en deuren die wijd openstonden, want er viel niets waardevols te stelen.

Tijdens die pelgrimstocht met mijn moeder naar het onbereikbare universum van de hogere klasse begon het me voor het eerst te dagen dat we arm waren. Dan heb ik het niet over hongerlijden tussen de ratten, zoals de armoede die mijn grootouders aan moederskant in Ierland hadden meegeemaakt, maar het bescheiden bestaan van mensen die niet verder kijken dan de dag van vandaag. Tot dat moment had ik nooit nagedacht over mensen die rijker waren dan wij, en omdat ik geen contact met hen had, zag ik ze alleen in de verte als ik met mijn ouders naar het centrum van de stad ging, wat maar heel zelden voorkwam. De koetsen met glanzende paarden, de dames met opzichtige victoriaanse jurken met ruches, franjes en rozetten, de heren met hoge hoeden en wandelstokken en de kinderen in matrozenpakjes waren

een ander soort wezens. Onze wijk werd bevolkt door arbeiders, we waren allemaal min of meer gelijk. De meeste huizen herbergden een of twee gezinnen met kinderen op blote voeten, eeuwig zwangere vrouwen en drankzuchtige mannen die alles aanpakten om brood op de plank te krijgen. Vergeleken met onze burens was mijn kleine familie goed af. Zoals mijn eerbiedwaardige stiefvader altijd zei: we hadden werk, liefde en waardigheid, meer was niet nodig. We hadden ook een fatsoenlijk huis, al was het klein, en geen schulden.

Ik durfde mijn moeder niet te vragen waar we heen gingen, dus volgde ik haar heuvel op, heuvel af, zonder te zeuren over de blaren op mijn voeten. In die periode was Molly Walsh een jonge vrouw met een engelengezicht, dat wil zeggen, met de vrome uitdrukking van de martelaren in de kerken, en met die kristalheldere nachtegalenstem die ze nog steeds heeft en die bedrieglijk is, want ze is sterk en bazig. De zeldzame keren dat ze het over mijn vader heeft, verandert haar stem, en in plaats van haar normale, wat klagerige toon te gebruiken, spuugt ze de woorden uit. Zonder dat ze het zei, raadde ik dat die pijnlijke wandeling naar de wijk van de rijken met hem te maken had.

Buiten adem bereikten we Nob Hill, bovenaan de heuvel, met een panoramisch uitzicht over de stad en de Baai van San Francisco. We stopten voor de meest indrukwekkende villa van de straat, beschermd door een hoog ijzeren hek dat werd bekroond met pijlpunten, en door de spijlen ving ik een glimp op van een schitterende tuin met een stenen fontein waaruit water spoot via de mond van een vis. Achter in de tuin rees een enorm roomkleurig huis op met een galerij met pilaren en een monumentale voordeur van donker hout, geflankeerd door twee stenen leeuwen. Mijn moeder zei dat het een wan-

gedrocht was, iets voor parvenu's, maar ik was met stomheid geslagen, zo moest een sprookjespaleis eruitzien. We bleven een paar minuten voor dat hek staan om bij te komen, terwijl mijn moeder het zweet van haar gezicht veegde en haar hoed rechtzette. Ineens, voordat ze aan het koord van de bel had kunnen trekken, kwam via de zijkant van het huis een man in een zwart pak met een gesteven boord tevoorschijn, die het hele eind van de tuin naar ons toe liep en zich tot mijn moeder richtte zonder de poort in het hek voor haar open te doen. Ik denk dat één enkele blik genoeg voor hem was om precies te weten wat voor vlees hij in de kuip had, ondanks de zorg die zij had besteed aan onze verschijning.

‘Wat kan ik voor u doen?’ vroeg hij op hooghartige toon, met zo’n zwaar Brits accent dat we hem bijna niet verstonden.

‘Ik ben hier om met de heer Gonzalo Andrés del Valle te spreken,’ antwoordde mijn moeder, terwijl ze net zo hooghartig probeerde te klinken als die man.

‘Hebt u een afspraak?’

‘Nee, maar hij zal me zeker ontvangen.’

‘Ik vrees dat hij op reis is, mevrouw.’

‘Wanneer is hij terug?’ vroeg mijn moeder, ontmoedigd.

‘Dat kan ik u niet vertellen.’

De man opende de poort, maar liet ons niet binnen, we moesten op straat blijven staan. Hij nam ons van top tot teen op en ik denk dat hij tot de conclusie kwam dat we geen bedreiging of overlast vormden, want hij klonk iets vriendelijker toen hij verderging.

‘Meneer Del Valle brengt van tijd tot tijd een bezoek aan San Francisco, maar hij resideert in Chili,’ verklaarde de Engelsman, en hij voegde eraan toe dat de familie geen visite ontving zonder voorafgaande afspraak.

‘Kunt u me een adres geven waar ik een brief naartoe kan sturen? Het is heel belangrijk,’ zei mijn moeder.

‘Die mag u bij mij achterlaten, mevrouw...’

‘Mevrouw Molly Walsh,’ antwoordde zij, zonder Claro, de naam van haar man te noemen.

‘Ik zal er persoonlijk voor zorgen dat hij de brief krijgt, mevrouw Walsh,’ verzekerde de man haar.

Zij reikte hem de envelop aan met mijn foto en de brief waarin ze hem zijn dochter Emilia voorstelde. Het was niet de laatste brief die ze mijn veronderstelde vader zou sturen.

Ik groeide op met het idee dat mijn biologische vader een steenrijke Chileen was en dat ik recht had op een erfenis die het lot me had ontstolen maar die God me, in zijn oneindige barmhartigheid, te zijner tijd ter beschikking zou stellen. De armoedige omstandigheden van het heden waren een beproeving die de hemel me zond als oefening in nederigheid, maar ergens in de toekomst zou ik beloond worden, mits ik gehoorzaam en deugdzaam was. Deugdzaamheid werd afgemeten aan maagdelijkheid en bescheidenheid, want niets mishaaft God zo als een losbandig, brutaal meisje. Tijdens de mis en bij het avondgebed, op mijn knieën voor mijn bed, moest ik van mijn moeder God vragen het hart van onze schuldenaren te verzachten en hen in dezelfde mate te vergeven als zij hun schulden betaalden. Het zou jaren duren voordat ik begreep dat dit bizarre gebed over mijn vader ging.

Mijn kindertijd was eigenlijk volmaakt. Mijn moeder verwendte me, maar ze had het heel druk en bezat onvoldoende tijd en evenmin het karakter om me steeds in de gaten te houden, en mijn stiefvader was er zo zeker van dat zijn prinses niet tot enig kwaad in staat was dat hij me ook met rust liet. Hij had gelijk, ik was een introvert, eenzelve en gevoelig

kind, verslaafd aan lezen, dat zichzelf vermaakte en geen problemen veroorzaakte, tot de wervelwind van de puberteit me in een harpij veranderde. Gelukkig duurde die fase niet lang. De armoede waaraan mijn moeder refereerde deed er niet toe, want in onze omgeving was iedereen arm, en wat betreft die hypothetische erfenis, dat was een sprookje waar ik het niet met anderen over had, daar was ik heel zorgvuldig in, want ze zouden me hebben uitgelachen. Ik vond het een doodenge gedachte dat die mysterieuze Chileen, een bandiet, net zoals Joaquín Murieta, mogelijk ooit zou opdagen om me op te eisen als zijn dochter en me mee te nemen naar een ver land. Dat ik daar bang voor was kwam niet alleen omdat het idee van mijn moeder gescheiden te worden me beangstigde, maar ook omdat Francisco Claro, die ik altijd Papo heb genoemd, mijn vader was, en niemand anders. Dat was hij toen en dat zal hij altijd blijven, al hebben we niet hetzelfde bloed.

Molly Walsh, mijn moeder, is geboren in New York, als dochter van Ierse immigranten die naar Amerika kwamen om te ontsnappen aan de hongersnood in hun vaderland, de *Potato Famine*. Toen mijn opa hoorde dat de grond in Californië vol goud zat, sloten hij en zijn vrouw zich aan bij de stromen pioniers die in 1849 het continent van oost naar west overstaken in de hoop rijk te worden. Onderweg stierf een van hun kinderen, die ze achterlieten in een klein, naamloos graf. Een paar maanden na aankomst in de jonge, chaotische stad San Francisco, bezweek mijn oma aan de tering. Die vrouw had de vreselijke maanden van de reis heldhaftig doorstaan omdat ze moest waken over haar overgebleven kinderen, maar haar moed en wilskracht konden haar niet in leven houden in Californië, dat land met ruwe, ambitieuze mensen

waar ze terecht waren gekomen, ze gaf bloed op en tijdens een van haar hoestaanvallen stopte haar hart. Haar weduwnaar, mijn opa, zag zich ineens alleen staan met zijn kinderen in een onbarmhartige stad, en hij besepte dat hij niet voor hen kon zorgen als hij zijn plan om goud te zoeken wilde doorzetten. Hij nam zijn oudste zoon, die al twaalf was, mee naar de bergen, plaatste de tweede als knecht zonder loon op een boerderij en liet de vierjarige Molly achter in een door drie Mexicaanse nonnen opgezet weeshuis, met de belofte dat hij haar zou komen halen zodra hij het fortuin dat hij najoeg, had vergaard. Dat is nooit gebeurd.

Als kind was Molly gedwee en vroom, ze leek te genieten van lijden. Dat heeft Papo me tenminste verteld, maar het is moeilijk om je dat voor te stellen als je haar nu ziet, veranderd in een strijdbare vrouw die straatprotesten leidt en gewapend met haar deegroller de confrontatie aangaat met iedereen die problemen veroorzaakt in onze buurt, ongeacht of het dronkenlappen, bandieten, politieagenten of andere rotzakken zijn. De kleine Molly bracht zoveel uren op haar knieën door, vastte met zoveel overgave en onderging het gepest en de nare grappen van de andere meisjes zo gelaten, dat ze de bijnaam Heilige Molly kreeg. De twee jongere nonnen, eenvoudige vrouwen, trokken haar voor boven de andere meisjes, ontroerd door het mogelijke wonder een ontluikende heilige in hun midden te hebben. Aanvankelijk had zuster Rosario, die aan het hoofd stond van die piepkleine religieuze gemeenschap, geen aandacht besteed aan Molly's overdreven devotie en de dwaze hoop van de andere twee nonnetjes, want haar pupillen waren wezen of in de steek gelaten kinderen, en die vertoonden wel vaker vreemd gedrag. Maar toen het meisje op haar elfde visioenen begon te krijgen en stemmen

ging horen, moest ze toch ingrijpen. Dat ging te ver. Zuster Rosario was van mening dat vrouwen die verder niets te doen hadden zich gerust konden overgeven aan kwezelarij, maar dat het niet passend was in het weeshuis, waar je je liefde voor God bewees door hard te werken. Ze besloot dat de grens tussen hemelse boodschappen en geestesziekte heel diffuus was en maakte zich op om Molly met koudwaterbaden en geraniumolie voor eens en altijd te genezen van haar heiligheid. Ze dwong het kind om drie maaltijden per dag naar binnen te werken, onder streng toezicht om er zeker van te zijn dat ze het eten doorslikte en niet stiekem later uitspuugde, en zette haar in de tuin met schep en hak aan het werk, verder moest ze helpen in de wasserij en bij het brood bakken, en de vloer schrobben met bleekwater. Op die manier, met driemaal daags bonen met rijst en het zweet van het zware werk, kwam het meisje de moeilijke jaren van de puberteit en de adolescentie min of meer normaal door, maar ze bleef altijd geneigd tot dramatiseren. Omdat ze nooit meer iets had gehoord van haar vader of haar broers, was ze die drie nonnen in de loop van de tijd als haar enige familie gaan beschouwen. Ze had het nu zo druk dat ze weinig inspiratie over had om de martelaren van de heiligenkalender te imiteren, maar haar religieuze roeping bleef en op haar vijftiende smeekte ze om novice te mogen worden.

En zo gebeurde het dat Molly Walsh het immense geluk ten deel viel te worden kaalgeschoren als een gevangene en het ruwe, witte habijt van een novice te mogen dragen, toen ze deel ging uitmaken van de kleine groep vrouwen bij wie ze was opgegroeid, bereid om zich met lichaam en ziel te wijden aan liefdadigheid. Ze was liever ingetreden in een slotklooster, waar het leven echt sober en barbaars was, in een ijskoud stenen gebouw waar ze een boetegordel zou mo-

gen dragen om het vlees te straffen, zou mogen slapen op de harde vloer met een stuk hout als hoofdkussen en mogen vasten tot ze flauwviel; in plaats daarvan moest ze zich tevredenstellen met een aangenamer bestaan in het grote adobe gebouw van het weeshuis, waar de houten bedden paardenharen matrassen hadden en het eten eenvoudig, maar overvloedig was. De moeder-overste, wier stevige eetlust bleek uit de omvang van haar middel en de vetrollen rond haar heupen die het habijt niet wist te verhullen, was voorstander van een goede voeding omdat je God niet kon dienen zonder kracht en gezondheid.

Op haar zeventiende was Molly klaar om de taak te vervullen waarvoor ze was opgeleid: dienen en onderwijzen. Er was meer dan genoeg te doen in het weeshuis, maar zuster Rosario vond het beter voor haar pupil om de wereld in te gaan, om te zien of ze zou neerdalen van de wolken en enig praktisch gevoel zou ontwikkelen, maar ook om haar roeping op de proef te stellen. Ze vermoedde dat het meisje een vuur in zich droeg dat geen nonnenhabijt zou kunnen bedwingen.

De wereld waaraan de moeder-overste refereerde, beperkte zich tot het Mission District, dat zijn naam dankt aan de eerste missie van de franciscaner monniken in de achttiende eeuw. Daar was de grote Mexicaanse gemeenschap van San Francisco geconcentreerd. Enkele dagen na de ontdekking van het goud was een schandelijk vredesverdrag getekend, het *Tratado de Guadalupe Hidalgo*, dat een einde maakte aan de oorlog en waarin werd overeengekomen dat Mexico meer dan de helft van zijn territorium, waaronder Californië, afstond aan de Verenigde Staten. Het grootste deel van de oude haciënda's van de Mexicanen werd onteigend en de boeren die er al generaties lang hadden gewoond, werden uit

hun huizen gezet. Sommigen volgden tevergeefs de droom van het goud, anderen werden bandiet en de rest probeerde zich zo goed en kwaad als het ging te redden. We wisten dat sommige burens als struikrovers aan de kost kwamen, maar zolang ze de mensen van The Mission met rust lieten, zou niemand ze aangeven. Meer dan eens hadden de buurtbewoners hen tijdens politierazzia's verborgen moeten houden, maar ze wisten dat ze later zouden worden gecompenseerd met gunsten en met renteloze leningen als de nood aan de man kwam. Niemand had vertrouwen in bankiers, dat waren pas echte schurken.

Molly Walsh ging aan het werk als onderwijzeres op een kleine school met de pompeuze naam De Azteekse Trots. Het adobe schoolgebouw had een strooien dak en bestond uit één ruimte waar de leerlingen, allemaal jongens tussen de zes en zestien jaar, dicht opeen zaten gepakt. De lessen waren in het Spaans, maar er zaten twee Ierse jongens op school en een zwart kind, kleinzoon van slaven, wiens familie tijdens de Burgeroorlog van Alabama naar Californië was gevlucht. De drie leerden de taal snel. In het bescheiden klaslokaal stonden twee lange tafels en verschillende bankjes en stoelen, gedoneerd door buurtbewoners, er was een houtkachel om de klamme mist te bestrijden en om eieren op te bakken, een kast met schoolmateriaal, en een latrine buiten op de patio. Er was ook een hok met kippen die de eieren produceerden voor de lunch van de kinderen, want een aantal van hen kwam met een lege maag naar school. Er waren nog steeds enkele machtige Spaanssprekende families in Californië, maar hun kinderen gingen naar katholieke scholen ver buiten The Mission. De leerlingen van De Azteekse Trots waren arm.

De oprichter van de school, tevens de directeur en tot Molly's komst de enige onderwijzer, was een mesties uit Chihuahua die Francisco Claro heette, maar die iedereen als don Pancho kende, een echte geleerde, die zijn leven wijdde aan studeren, met de messiaanse ambitie het universum, het leven en de dood te doorgronden. Niets ontsnapte aan zijn harts-tochtelijke nieuwsgierigheid, noch aan zijn formidabele geheugen. Zijn verlangen om in zijn leerlingen de dorst naar kennis te wekken botste met de harde werkelijkheid, want als ze de grondbeginselen van lezen, schrijven en rekenen nog maar net onder de knie hadden, verlieten de jongens de school om aan het werk te gaan. Ze bleven maar zelden langer dan een of twee jaar. In *The Mission* moesten zelfs de jongste kinderen een bijdrage leveren aan het levensonderhoud van het gezin.

Don Pancho ontving de jonge novice met eerbiedige dankbaarheid. Hij had haar nodig. Met haar assistentie kon hij de leerlingen opsplitsen. Hij deelde het enige klaslokaal in tweeën met een met reigers en keizers beschilderd papieren kamerscherm dat hij in de Chinese wijk op de kop had getikt, en terwijl zij zich over de kleintjes ontfermde, hield hij zich bezig met de oudere kinderen. Hij droeg aan Molly ook de ondankbare taak over geld bij elkaar te scharrelen om de school draaiend te houden, via donaties die ze lospeuterde bij de paar welgestelde Mexicanen, en bij de rijke blanken die hun slechte geweten – vaak het gevolg van buitensporige hebzucht – wilden sussen. Haar engelengezicht, haar bescheiden manieren en haar novicehabijt, maakten het moeilijk om haar verzoek om liefdadigheid te weigeren. Zoals zuster Rosario – die zelf een echte mesties was – altijd beweerde, openden Molly's albasten huid en blauwe ogen veel deuren die gesloten bleven voor mensen van kleur.